

Att.: Finansdepartementet

Oslo, den 8. apr. 2025
Ansv. advokat Guro Austvik Letnes
Epost guro.letnes@samfunnsbedriftene.no
Mobil 93413570
Vår ref. 1200/10275/GAL

Høring – forslag om avgrensning av området for redusert meirverdiavgiftssats for vatn og avløp frå 25 til 15 prosent

Innledning

Det vises til Finansdepartementets høringsnotat datert 25. februar 2025.

Bakgrunnen for høringen er innføring av ny bestemmelse i merverdiavgiftsloven § 5-12 hvor merverdiavgiftssatsen endres til redusert sats for omsetning og uttak av vann fra vannverk og avløpstjenester. Satsendringen går fra alminnelig sats på 25 % til redusert sats på 15 %. I høringsnotatet foreslås ny bestemmelse i merverdiavgiftsforskriften § 5-12-1.

Formålet bak forslaget er ifølge høringsnotatet å «*redusere levekostnadene for husholdninger, som har opplevd å få kjøpekraften redusert som følge av høy prisvekst og økt rente*».

Samfunnsbedriftene støtter hovedtrekkene i høringsforslaget, men har noen kommentarer og innspill.

Kort om Samfunnsbedriftene

Samfunnsbedriftene er den største arbeidsgiver- og interesseorganisasjonen for kommunalt eide selskaper. Våre rundt 600 medlemmer leverer grunnleggende tjenester til innbyggere og næringsliv over hele Norge og ivaretar kritisk infrastruktur. Bransjene vi representerer er blant annet havn, energi, avfall og ressurs, vann og avløp samt brann og redning.

Redusert sats

Samfunnsbedriftene støtter opp under forslaget om reduksjon av merverdiavgiftssatsen for å redusere levekostnadene for husholdningene. Vi mener imidlertid på prinsipielt grunnlag at det bør være fritak for merverdiavgift (mva) i sin helhet for lovpålagte tjenester som leveres etter selvkostregelverket.

Vann- og avløpstjenester til husholdninger leveres til innbyggerne etter selvkostregelverket. For disse tjenestene kan ikke kommunene kreve et vederlag som er høyere enn kostnadene ved å produsere tjenestene. Samtidig får staten en inntekt på tjenester som leveres etter selvkostreglene gjennom å innkreve mva på 25 % på vann- og avløpsgebyret.

Et av prinsippene for beregning av selvkost fastsatt i kommuneloven § 15-1 er det såkalte generasjonsprinsippet, eller det finansielle ansvarsprinsippet. Dette innebærer at dagens brukere ikke

skal subsidiere fremtidige brukere eller omvendt, og at det er kostnadene ved bruken i dag som skal dekkes av de som har nytte av tjenesten, jf. Prop. 46 L (2017–2018) merknadene s. 396.

Dette prinsippet kommer under sterkt press nå, når dagens brukere belastes både med kostnader som følge av vedlikeholdsetterslep fra tidligere generasjoner, og med kostnader til tilpasninger til klimaendringer og nye rensekraav for fremtiden. Dagens brukere vil derfor kunne måtte dekke kostnader knyttet både til forrige generasjon og fremtidige generasjoner, i tillegg til kostnadene ved nåtidens bruk. Følgen vil være til dels store økninger i vann- og avløpsgebyrer.

Dersom staten også for fremtiden skal kreve inn mva på vann- og avløpsgebyr vil høyere gebyr medføre økte inntekter (økt proveny) for staten, på tross av at mva satsen reduseres. Vann- og avløpsgebyr belastes i stor grad privatpersoner som sluttbrukere, og det fremstår som lite rimelig at staten skal berike seg på økte priser på lovpålagte infrastruktur tjenester hvor innbyggerne selv tar kostnaden.

Vi oppfordrer departementet til å vurdere merverdiavgiftssatsen for alle tjenester som leveres til selvkost, herunder for avfallstjenester. Prinsipielt mener vi at alle lovpålagte selvkosttjenester bør fritas for mva («null sats»), og uansett bør underlegges redusert sats på 15 %.

Slokkevann

I høringsforslaget pkt 4.2.4 problematiserer departementet tilfeller der bruk av vann fra vannforsyningsanlegg beregnet til slokkevann blir benyttet til drikkevann. Alle brann- og redningsselskaper i Norge er medlemmer hos oss. Etter vår kjennskap eksisterer det ikke egne vannforsyningsanlegg som er beregnet til slokkevann. Brannvesenet benytter vann fra vannforsyningsanlegg med drikkevannskvalitet, og har ikke egne vannforsyningsanlegg. Tilgjengelig vann blir benyttet til slokkevann etter behov og tilgang på stedet. Vi ser derfor ikke formålet med å foreslå å skille ut vederlag for drikkevann fra vannforsyningssystem beregnet på slokkevann.

Dersom departementet mener at det skal ilegges forskjellig mva sats på vann benyttet til drikkevann og slokkevann vil vi påpeke at dette er uheldig. Dette vil føre til administrativt merarbeid for kommunene, og ikke ha noen provenyeffekt for staten. I den grad det faktureres for leveranse av slokkevann til kommunalt brannvesen vil dette være et uttak etter mvaloven, mens leveranse til interkommunalt brannvesen vil være omsetning etter mvaloven. I begge tilfelle vil mottakeren være kompensasjonsberettiget etter merverdiavgiftskompensasjonsloven § 2 jf § 3.

Vennlig hilsen
Samfunnsbedriftene

Øivind Brevik
Adm. Dir.